

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemani velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr.

V administraciji prejemani velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravnništvo in ekspedicija v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-števil. 74.

Štev. 240.

V Ljubljani, v sredo 19. oktobra 1898.

Letnik XXVI

Državni zbor.

Dunaj, 18. oktobra.

Politično vreme se jasni. S temi besedami bi bil označen današnji položaj. Obstrukcija je pospravila svoje metle in omela, udala se je razmeram, glasovala za proračunski in nagodbeni odsek ter se še premarljivo udeležuje debate o nagodbenih predlogah, ki so sedaj najvažnejši predmet. Ves nadaljni razvoj političnega položaja je odvisen od odborov v nagodbenem odseku. Znano je, da je vlada računala z eventualnostjo, da je nova nagodba parlamentarnim potom nemogoča. Bila je vsled tega »oborožena za vse slučaje«. Opozicija je hotela vladi in večini izpodbiti stališče z novo taktiko, to je, glasovati za nagodbeni odsek, nasvetovati razne premembe ter spraviti vlado in večino v zadrego. A to se opoziciji doslej ni posrečilo. Računala je namreč, da se bode večina s kožo in lasmi vladi prodala za razne »koncesije« ter glasovala za nagodbo, kakoršno želé Ogri. Napravili so račun na medvedovo kožo, kajti v večini so bili a priori v vseh klubih posamezni poslanci, ki bi nikdar ne glasovali a tout prix za nagodbene predloge in brez katerih v tej zbornici vlada danes ne dobi večine, odkar je Baerenreither izpregel. Vlada je bila res v precejšnji zadregi. Imela je prosto le alternativo, ali izjaviti se solidarno z večino in njenim programom, ali seči zopet po § 14. Zadnjega ni mogla in ni smela, ker s tem bi si bila podpisala politično smrt, izbrala si je prvo, sicer trnjevo, a sigurnejšo pot. Treba jej je bilo obračunati z raznimi frakcijami na desnici, katere pa niso zadovoljne s tipičnimi odgovori: hočemo razmišljati o vaših željah in zahtevah. Ne, grof Thun in izvrševalni odbor desnice sta dobila ultimatum, da se izjavita, ali in v koliki meri moreta in hočeta ustreči stavljenim zahtevam. In v tem oziru je naša zveza storila po svojih odposlancih vse

potrebne korake in, to moremo naglašati, največ vsled odločnega postopanja nekaterih članov, izrekla se solidarno v nadaljnjem postopanju nasproti vladi in večini. Led je prebit, treba je vstrajnega dela, opreznosti, a tudi odločnosti, da mrzla politična sapa spremenljivega vremena zopet ne strdi ledene skorje. Vlada se je že udala za nekatere zahteve ter lojalno izjavila, da hoče z našo zvezo resno obravnavati gledé nadaljnjih korakov. Pri tem pa je nujno potrebno, da nihče ne dela politike na svojo roko. Vlada pa je danes tudi prepričana, da navzlic nekaterim »koncesijam« ne dobi večine za nagodbo. Takozvane koncesije, katerih pa še nimamo v žepu, niso darovi, za katere bi mogli zatajiti svoje tehtne pomisleke glede neugodnih določeb v nagodbenih predlogah. Kar zahtevamo, je nam načelno zajamčeno v ustavi in bi nam morala dati vsaka vlada, ki si prisvaja načelo pravičnosti nasproti vsem narodom. Imejmo vedno pred očmi, da nam pohaja kruh in da za kruh treba poleg vode in ognja tudi moke in soli. Istega mnenja so tudi mnogi člani v mladočeškem klubu. Zato hoče vlada, kakor sem že v zadnjem dopisu omenil, za sedaj odnehati pri užitinskih davkih od piva in žganja, proti katerim je čutila splošen odpor. Jasni se, a kdo vé, če se morda že jutri vreme zopet ne sprevrže!

Današnja seja

je bila zopet živahna. Začetkom seje italijanski poslanec Cambon »stvarno« popravilja zadnjo izjavo ministerskega predsednika, češ, da v Trstu ni bilo veselice one dni, ko je vsled groznega dogodka v Genevi žalovala vsa Avstrija. Vršile so se po njegovi trditvi le predstave nekega nemškega cirkusa, in Slovani v Trstu in okolici so volkovi, ki italijanskim jagnjetom kale vodo. Mož skoraj gotovo sam sebi tega ne veruje.

Pravosodni minister dr. pl. Ruber odgovarja na tri interpelacije. Prva se tiče imunitete poslanca

Schoiswohl. Minister odgovarja, da je državni pravdnik že jeden dan pred interpelacijo nasvetoval preložitev obravnave, dokler ne pride dovoljenje od zbornice. Druga dva odgovora pa sta med levičarji vzbudila glasne ugovore, na desnici živahno odobravanje. Dr. Lecher in tovariši so namreč zahtevali od pravosodnega ministra, da se opraviči, zakaj je premestil nekega sodnega pristava na Moravskem. Dr. pl. Ruber ni bil v zadregi za odgovor. Drobil je levičarjem jako osoljene. Tako je dotični pristav kratkoma odklanjal češke vloge, dasi so bile že pred jezikovno naredbo povsod na Moravskem v navadi. Brnsko nadsodišče samo je predlagalo, da se dotični uradnik premesti v čisto nemški kraj.

Tretja interpelacija se je tikala znanega odloka na sodne uradnike. Minister je odločno naglašal, da uradnikom noče kratiti političnega prepričanja, da pa jim mora prepovedati politične agitacije, katere škodijo ugledu uradniškega stanu in pravosodju samemu. Minister je bil pripravljen na ugovore in jih je sproti odločno pobijal. Levičarji so kar besneli in dr. Pergelt zahteva debato o ministrovem odgovoru ter glasovanje po imenih o svojem predlogu. Toda opozicija je pri glasovanju s 127 glasovi proti 156 ostala v manjšini. Tako se ubija dragi čas!

Na dnevnem redu je bila vladna predloga glede proračunskega provizorija. Z desnice je govoril dr. Stranisky, ki je jako srečno polemizoval z d'Elvertom ter ostro prijemal opozicijo, češ, da se jej godi, kakor onemu židu, kateremu je bilo na izbero, ali hoče za svoj prestop ali 25 dnij zapora, 25 batin ali 25 čebul snesti po vrsti. Žid si je izbral zadnjo kazen. A ko sne 20 čebul, joče in prosi, da dobi drugo kazen. Ko mu jih naštejejo 20, se zvija in prosi, da presedi 25 dnij. Dovolijo mu tudi to, in tako je židov poleg 20 čebul in 20 batin moral prenesti še 25 dnij zapora. Tako dela opozicija. Vrgla je Badenija in

LISTEK.

Popotni listi.

(Jos. Lavtižar.)

III.

Merán, 1. avgusta.

Lepšega jutra si ne morem misliti, kakor je današnje. Goré se leskečejo v jutranjem solncu, po nebeskem oboku veslajo drobni oblaki, nikjer nobene sapice, po vrtovih zelenje in cvetje, rože v vseh barvah, vonjava povsod, okrog in okrog vinogradi. O svet, kako si krasan, kako lep si, zlasti tukaj ob bregovih Adiže!

Na kolodvoru v Bocnu čaka ob 9. uri zjutraj precej potnikov, da se odpeljejo v Merán. Nekateri pišejo razglednice, drugi beró jutranje časopise, dosti jih šeta semtertje in občuduje okolico, večja družba je v živahnem pogovoru itd. Sedaj se začuje vratarjev klic, treba je iti v vozove in kmalu potem drdra z nami vlak proti severozapadu. Železniška proga Bocen-Merán je dolga 32 kilometrov in je lastnina privatne družbe, katera

vleče gotovo mastne tangente. Vozna razreda sta samo dva: prvi in tretji, hie gospod, hie kmet. Drugi razred je nalašč izpuščen in zato se pelje marsikdo izmed srednjih stanov raje v prvem, ker se noče mešati med navadno ljudstvo. — Kako dobro jo znajo »pogrunati« ti umazani delničarji!

Vso črto gledaš razvaline gradov, ki pričajo o nekdanji slavni zgodovini Tirolske. Daleč gori pa vzdiguje 2866 metrov visoka Kolbenspitze svojo belo glavo ter zapira pogled po dolini. — Večji kraji poleg železnice so: Terlan, Vilpian, Gargazon in Lana. Slové zarad dobrega vina.

Kmalu smo v svetovno-znanem Meránu. Poleg kočij, ki vsprejemajo gospodo, stoji v vojaški vrsti vsaj 20 uniformovanih postreščakov ter čakajo povelja. Vsakemu se bere na čepici ime hotela, kjer je v službi. Samozavestno korakava z Vrščajem mimo njih, odklonjena je vsaka postrežba, zastoj vsaka ponudba. Najbolj nadležen je bil nek voznik z dežele, ki bi bil naju rad peljal za 14 gld. v Trafoi pred Ortlerjem. Tudi ta ni opravil ničesar, ker z naprej ne bodeva potrebovala ne voza, ne konja, ampak vbrala bodeva

pot pod noge, ki naju ponesó v še bolj dalnje ptuje kraje.

Merán ima 324 metrov morske višine in se razteguje v zmernih obronkih (terasah) od zapada proti vzhodu. Prištevajo ga najbolj imenitnim letoviščem na svetu in tujci vsake narodnosti zahajajo v ta kraj vse letne čase. Življenje je velikomestno in brez denarja v žepu nimaš tukaj kaj početi. Množica palač, jedna lepša ko druga, nebroj leskečih prodajalnic, kjer dobiš vse, kar ti želi srce, drevoredi in cvetični nasadi: to gledaš v nepretrgani vrsti, ko hodiš po mestu. Kolikor si moreš misliti razkošnega življenja, vidiš ga v Meránu, po gostilnah različne zabave, po knjižarnah dosti vsega za literata in navadnega izobraženca, pri juvelirjih zlata, srebra in dragega nakitja za krasotice. Posebno lepa je promenada pod 100 letnimi trepetlikami (populus alba) ob šumeči vodi Passer. Ali želiš, da te peljem še po vseh ulicah in ti povem njihova imena? Ne — za tako prozajično delo nimam zmožnosti, prizanesi mi. Naroči si kako knjižico, iz katere izveš vse podrobnosti.

Moja prva pot je bila v cerkev blizu kolo-

Gautscha, a danes poleg grofa Thuna sedita dr. Kaizl in baron Dipauli. To je uspeh obstrukcije! (Glasno odobravanje na desnici.)

Govoril je še znani »junak« dr. Pfersche, ki pa je delal le luknje v zrak.

Ker ima nagodbeni odsek vsak dan seje, je prihodnja zbornična seja šele v četrtek.

Spomenica za vseučilišče.

(Dalje.)

Spomenica.

I.

Že sama po sebi je opravičena želja vsakega kulturnega naroda in torej tudi slovenskega, da ima v svoji sredi vrhovno in popolno izobraževališče, kakoršno je vseučilišče, ozirajoče se na narodne posebnosti. Ne glede na idealne znanstvene namene, katere ima dosežati vseučilišče in katere gojiti je sposoben in željan tudi slovenski narod, in ne glede na to, da mora naša ožja domovina radi nedostatka visokih šol izgubljati svoje najboljše talente ter za svoje višje duševno in gmotno gibanje dobivati največ le slab vnanji impuls, je želeli narodu tudi iz praktičnih ozirov vseučilišča na takem mestu, kamor je njegovim sinovom krajša in lažja pot in kamor so navezani po mnogih svojih domovinskih odnošajih. To mesto pa je jedino le stolno mesto kranjske dežele, Ljubljana, kojo že tako ves narod smatra svojim naravnim in kulturnim središčem.

Narodnost slovenska, ki je razprostrta po Kranjskem, Štajerskem, Koroškem, Goriškem in Gradiščanskem, po Trstu in okolici, nadalje po Istri: narodnost slovenska, ki sega v tej državi tudi na Hrvaško in Ogersko, zasluži, da radi svojega števila in razširjenosti zahteva svoje samostalne visoke šole.

Zategadelj se je že leta 1848 c. kr. licealni rektorat ljubljanski na podlagi predloga tedanjega medicinsko-kirurškega učilišča in na podlagi sklepov vsega učnega osebja višjih fakultet obrnil do mestnega magistrata ljubljanskega s prošnjo, naj bi občina storila primerne korake za ustanovitev vseučilišča v Ljubljani. Mestna občina je res sestavila peticijo, v kateri je z najboljšim prepričanjem poudarjala potrebo popolnega vseučilišča v Ljubljani, z deloma slovenskim učnim jezikom, in jo je prepokorno predložila Nj. Veličanstvu. Došel je na njo glasom razpisa visokega c. kr. ministerstva za bogočastje in nauk z dne 11. oktobra 1849, št. 6875, naslednji odgovor: »Die Frage aber, ob in Laibach eine Universität errichtet werde, muss einer weiteren Verhandlung vorbehalten bleiben, weil die bedeutenden Kosten, welche die Errichtung einer Universität erfordert, die Unmöglichkeit, deren Zahl unbeschränkt zu vermehren, und die daraus hervorgehende Schwierigkeit, die allseitigen Wünsche unparteiisch zu berücksichtigen, eine schleunige Entscheidung nicht gestattet.«

S to rešitvijo je visoka državna uprava torej že pred petdesetimi leti pripoznala potrebnost in stvarno izvedljivost univerze v Ljubljani.

dvora. To je jako častitljiva gotiška stavba iz sedanjega časa. Spoštljivo se pokropim in priklonim. V presbiteriju ogledujem lep relief Kristusov in dveh učencev v Emavu, na altarju pa debelo knjigo z napisom »Evangelienbuch«. Po klopih leži polno molitvenikov in pevske knjige. — Menda ni treba omenjati, kam sem prišel. To je tista evangelijsko-luterska cerkev, zoper katero se je vzdignila pred nekaj leti vsa Tirolska. Zabraniti so hoteli zidavo, ker ima eminentno katoliška tirolska kneževina posebno pravico, da se lahko vpre zidanju drugoverskih cerkv. Toda ves upor ni nič pomagal. — Izmed množice poslopij se vzdiguje veličastni mestno-farni zvonik, ki je eden najvišjih na Tirolskem.

Ob reki Passer te pripelje dolina v nekaj urah »zum Sandwirth«. Tukaj je rojstni kraj moža, katerega pozna vsa domovina in čegar podobno hrani vsaka hiša. Andrej Hofer je ime temu slavnemu junaku. Neprestrašeno se je bojeval za svoj narod, dokler ni prišel sovražnikom v roke. Vstrelili so ga v Mantovi 20. februarja 1810. Izdal ga je njegov sosed in otročji boter Raffl za Judežev denar 1500 gld. Komu se ne gabi ta človeška propalost!

(Dalje sledi.)

Kar se je pa za tem tekom pol stoletja, ko je narod zastoj čakal ugodne rešitve vseučiliškega vprašanja, zgodilo in razvilo, to je dalo tej njegovi težnji le trdnjšo podlago in pa vsestransko upravičenost.

Slovenski narod, kolikor ga stanuje v tostranski državni polovici, se je na podlagi svojega narodnega jezika duševno tako razvil in osamosvestil, da po vsej pravici obuja občudovanje. Vsled milostno podeljene ustave Nj. Veličanstva in zlasti državnih osnovnih zakonov; dalje vsled razcvitajočega se ljudskega in srednjega šolstva — so se vsi sloji narodovi veselo razvili, zlasti pa se je preprosti narod povzdignil na lepo višino izobraženosti in samozvesti. Slovenski jezik se je v teh petdesetih letih očistil tujščine in popolnil iz svojega bogatega samorodnega zaklada: v njem se predava po ljudskih in srednjih šolah; v njem se razpravlja po sodnih dvoranah in parlamentih; v njem se proizvajajo najtežji glasbeni umotvori, gledališke predstave in opere raznorodnih klasičkov; v njem se izdaja od leta do leta več časopisov in knjig poljudne, a nič manj tudi strogo znanstvene vsebine: iz kratka, slovenski jezik je dozorel za rabo v sleherni stroki literature ter ob vsaki priliki javnega življenja in lahko se ponša s svojo znatno književnostjo, kakor z njeno pomočjo stopa zlasti preprosti narod krepko po poti kulturnega napredka.

Koliko bolj so torej Slovenci dandanes upravičeni, če teže po svojem vseučilišču, na katerem bi se znanosti gojile v domačem jeziku in bi bili tako dani pogoji za najvišjo narodovo omiko! Poleg tega je, kolikor drugim avstrijskim narodom, toliko tudi narodu slovenskemu zajamčena ustavna pravica, da se mu varujta in gojita njega narodnost ter jezik, kar pa seveda ne more biti omejeno na ljudsko in srednje šolstvo, temveč mora veljati tudi za vseučiliške študije, kojih vpliv na narodna svojstva in sploh narodov duševni in gmotni razvoj se ne da preceniti. Prav tako je izrecno zajamčena tudi slovenskemu jeziku enakopravnost v šolah, v uradih in v javnem življenju; ali ta enakopravnost mora ostati skoraj mrtva črka na papirju, dokler se pripravljajo na vseučiliščih s tujimi jeziki za svoje vzvišene poklice vsi tisti, ki naj pozneje po šolah, v uradih in v javnem življenju izpolnjujejo nalogo uprave in izvršujejo enakopravnost v slovenskem narodu.

Državna uprava, koja je že 1848. leta uvidevala potrebnost posebnega vseučilišča za Slovence, je po vsem tem dandanes še mnogo bolj obvezana v tem pogledu slovenskemu narodu, ki se v polni meri zaveda sedaj svojega, bodisi po lastnem napredovanju, bodisi po državni ustavi ustvarjenega položaja.

Tej zavesti je dal primeren izraz deželni zbor kranjski tudi v srečnem in slovesnem trenutku, ko se je — v isti seji dne 28. februarja jubilejskega leta — s posebno udanostno adresom Njegovemu cesarskemu in kraljevemu apostolskemu Veličanstvu poklanjal in (v 11. odstavku) soglasno izrekel:

»Istotako si deželni zbor ne prikriva, da ima slovenski narod pravico, napeti vse svoje sile, da dospe do višje prosvete in omike in da ne ostaja za drugimi narodi širne Avstrije, kakor je ostajal dosedaj. Temu narodu, ki je vsekdar kazal dobro voljo napredovati in kojega sinovi so se v tujini dostikrat pospeli na prestol vede, tako da se na obnebu učenosti kakor svetle zvezde žare še dandanes njih imena, temu narodu se prej ali slej ne bode mogla odreči popolna univerza, ki bi ustrezala vsem potrebam naroda slovenskega, ki bi pa, ustrezaje interesom celokupne države, zbiral pod svojim krilom ukaželjno mladino vseh Vašemu Veličanstvu zvestih narodov avstrijskega juga.

Deželni zbor izpolnjuje torej le svojo dolžnost, če že v teh dnevih posvečuje skrb bodoči tej višji učilnici in najponižneje pričakuje, da bode v tem svojem naporu dobival potrebno zaslombo tudi pri osrednji vladni Vašega Veličanstva.«

(Dalje sledi.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 19. oktobra.

Vlada in desnica. Izjava finančnega ministra dr. Kaizla v predzadnji seji nagodbenega

odseka, s katero je zagrozil večini z nekakim »Staatsstreichom«, je tudi v nekem drugem oziru zelo vznemirila desničarske kroge. Minister je namreč rekel, da vlada sicer ne bo preveč znatno zvišala davka na pivo in žganje, a bo vsled tega tudi opustila misel na deset milijonov, katere je nameravala nakloniti posamnim kronovinam iz tega davka. Mogoče pa je, dostavil je minister, da se najde kak drug vir dohodkov v to svrhu. — Na tak način vlada pač ne bo privabila k sebi nezadovoljnih krogov, posebno pa ne Jugoslovancev in Mladočehov. Mesto, da bi se grof Thun odzval zahtevam zastopnikov zatiranih narodov, jim odreka celo to, kar je bilo tako rekoč že zagotovljeno. No, v ime Čehov je včeraj dr. Stran-sky že povedal, da samo radi dr. Kaizla še ne bodo glasovali za nagodbo.

Katoliška ljudska stranka in baron Dipault. Razna glasila te desničarske stranke so že ugovarjala trditvam nasprotnih listov, češ, da je vsled imenovanja barona Dipaulija trgovinskim ministrom spremenila svojo taktiko nasproti vladi ter da ji vsled tega ne bode povzročila nikakih težkoč pri razpravi o nagodbenih predlogah. Ker pa vse to ni dosti pomagalo, oglasil se je nje član poslanec Zallinger, ki objavlja posebno pismo, v katerem popolno odobrava korak barona Dipaulija in karakterizuje stališče katoliške ljudske stranke, piše: Člani katoliške ljudske stranke in baron Dipauli niso spremenili svojih nazorov. Baron Dipauli si je bil brez dvoma svest velikih težkoč sedanjega položaja, saj v prvem trenutku ni bil voljan vsprejeti mesta trgovinskega ministra; vedel je naprej, da bi se kaj lahko napačno tolmačil njegov korak in da se bo tudi napačno tolmačil. Ako pa je vkljub vsemu temu na željo političnih svojih prijateljev vstopil v ministerstvo, je to storil iz dobrih razlogov, katerih pa dosedaj še ne sme in noče odkriti javnosti. Ali bi bilo morda bolje, ko bi bil pozvan v svet krone kak liberallec in ali bi kak nemec bolje zastopal koristi nemškega naroda? Liberalizem vsprejel bi bil, da bi si bil priboril gospodstvo, marsikatero točko v nagodbenih predlogah, ki bi bila zelo škodljiva za našo državno polovico, baron Dipauli bo pa v tem oziru bolj znal in hotel zastopati gospodarske koristi, posebno za Tirolsko. Katoliška ljudska stranka si je pa tudi nadalje ohranila slobodno roko in nihče ni opravičen, imenovati jo vladno stranko. Sklepala bode po svojem najboljšem prepričanju in najboljši vesti. — Marsikatera beseda v tem pismu bo ugajala vsakemu res katoliškemu zastopniku, le kar se tiče gmotnih koristi, je dvomljivo, da bi baron Dipauli in njegova stranka mogla priboriti zadostne odškodnine vsem prizadetim narodom, zastopanim v desnici.

Dopolnilne volitve v Južnih Tirolah. Znano je, da se italijanski poslanci v zadnjih zasedanjih niso hoteli vdeleževati sej tirolskega deželnega zbora, ker vlada ni ustregla njih zahtevi po razdelitvi deželnega zbora in odbora v nemški in italijanski del, poslednji s sedežem v Tridentu. Vlada si je sicer mnogo prizadevala, da bi lepim načinom poravnala ta razpor, a vsa pogajanja so se razbila ob trmoglavosti italijanskih poslancev. Deželni odbor jim je konečno zapretil, da proglasi njihove mandate ugaslim, ako se ne vdeležijo prihodnjega zasedanja. Toda tudi to ni nič pomagalo in sedaj je vlada že razpisala dopolnilne volitve. Iz skupine kmečkih občin se vrše 28. novembra, iz skupine mest 30. nov., trgovinska zbornica v Roveretu pa voli 1. decembra.

Dreyfusova afera. Zadnje dni tega tedna vrši se pri kasacijskem sodišču v javni seji razprava o vprašanju, ali je dopustna revizija Dreyfusove pravde. Glavni prokurator, poročevalec kasacijskega dvora ter zastopnik Dreyfusove rodbine bodo slobodno lahko naglašali vse argumente, ki govore za ali proti dopustnosti. V takih razmerah je popolno umljivo, da je sodišče dovolilo zastopniku vpogled v vse dotične spise, da se eventuelno prepriča o resničnosti svojih trditev, ali pa dospe do prepričanja, da se nahaja na napačni poti. Ta usluga, ki jo je skazalo sodišče oziroma vlada Dreyfusovemu zastopniku, se sme imenovati precej velika, kajti poprej kaj tacega niso marali dovoliti in zagovornikom celo niso dovolili slobodne besede. Vlada mora torej imeti v rokah precej zanesljive dokaze za ali proti Dreyfusovi krivdi. Vendar pa vlada v nekaterih krogih opravičena nevolja nad tem korakom Brissonove vlade, ker

je s tem izdala Dreyfusovim somišljenikom vso organizacijo francoskega vohunstva.

Položaj na Kreti. Najnovejša poročila iz Carigrada javljajo, da je sultan že odgovoril na drugo noto velesil ter brezpogojno pritrdil vsem zahtevam. Ta vest je sicer precej neverjetna, vendar ni izključeno, da je sultan iz strahu pred nemškimi cesarjem hote ali ne hote udal se neizogibni usodi. Turške čete torej v najkrajšem času odrinejo z otoka in turškega nasilstva na otoku bo konec. Sultan bo spočetka kaj težko pogrešal to veliko izgubo, kajti gotovo je, da Kreta ne postane več turška pokrajina, vendar se bo po mnenju »Nove Vremje« kmalu privadil novemu položaju. Dokaz temu, pravi omenjeni list, sta Bolgarija in Črnagora, s katerima sedaj sultan še dosti dobro izhaja. Težak bo le začetek. Krščansko ljudstvo na Kreti bo pa sedaj mirno dihlo in upravičena je nada, da se mu v najkrajšem času izpolnijo želje po avtonomiji in stalnem rednem življenju.

Iz mestnega zbora ljubljanskega.

Ljubljana, 18. oktobra.

Po otvoritvi današnje izredne seje naznani najprej župan, da mu je potom deželnega predsedstva došla Najvišja zahvala za brzojavno čestitko povodom imendne cesarjevega.

Nadalje naznani, da je vsled Najvišjega ukaza 10. september vsakega leta določen kot spominski dan smrti cesarice Elizabete, ob enem se pa v bodoče opušča 4. maj kot spominski dan smrti cesarice Marije Ane.

Konečno omeni župan, da mu je došlo pismo od gosp. Goriupa, v katerem izraža željo, naj bi se za prazen čveterokot v mestni dvorani omislila slika, predstavljajoča oni trenutek, ko se je v letu 1895 občinski zastop predstavil korporativno presvetlemu cesarju, in nakazuje ob enem svoto 1000 gl. v pokritje stroškov. Vsled tega si župan izprosi dovoljenja, da poveri to delo umetniku Germu, ki je je obljubil izgotoviti tekom jednega leta, darovatelju znatne svote se pa izreka zahvala.

Odbornik dr. Krisper predlaga kot nujno naslednjo resolucijo: »Mestni zbor ljubljanski izjavlja svoje vznemirjenje nad odgovorom, ki ga je dal ministerski predsednik grof Thun deputaciji odvetnikov in notarjev, odklanjajoč za sedaj ustanovitev vseučilišča v Ljubljani. — Mestni zbor ljubljanski slovesno izjavlja, da smatra ustanovitev vseučilišča, kakor ga je predlagal deželni zbor kranjski, za najnujnejšo potrebo, da se osigura slovenskemu narodu za bodoče dobra in zadostna uprava, za katero že danes primanjkuje naraščaja. — Mestni zbor ljubljanski pozove svojega državnega poslanca, naj se poteguje vključiti temu z vso močjo za ustanovitev vseučilišča in naj, ako se pogajanja odklonijo, iz tega izvaja dotične konsekvence.«

Nujnost te resolucije je bila priznana, potem ko jo je poleg predlagatelja priporočal tudi odb. dr. Majaron.

Oba govornika sta potem v daljših govorih dokazovala potrebo take resolucije ravno v sedanjem času, — ko je ministerski predsednik sicer naklonjen tej opravičeni zahtevi Slovencev, a je o celi stvari premalo poučen, kar se je razvidelo iz njegovih besedij. Tudi sta oba govornika pojasnovala, da je ravno Ljubljana in nje zastop v prvi vrsti poklican, ker bo vseučilišče Ljubljani tudi v gmotnem oziru velike koristi. — Odb. dr. Majaron predlaga le, da se resolucija spopolni v toliko, da se za besedi »slovenskemu narodu« v drugem odstavku pridenejo še besede: »in drugim avstrijskim deželam na jugu«, in pa kot nov odstavek dostavi sledeče: »Gospodu mestnemu županu se pa naroča, da osebno pri njegovi ekselenci ministerskem predsedniku in eventuelno pri drugih ministrih tolmači in podpira gorenjo izjavo.«

Tako spremenjena resolucija je bila sprejeta soglasno.

Nato se preide na dnevni red.

Nadinsener Duffé poroča o nujno potrebnih popravah pri mestnih šolah, ki so se izvršile mej počitnicami in katerih stroški so znašali 1016 gl. — Poročilo se odobri in primanjkljaj v znesku 546 gl. naknadno dovoli.

O novem opravičnem redu mestnega magistrata, katerega je pretresal in sestavil magistratni

gremij v sporazumu z vsemi referenti, bi imel poročati magistratni svetnik Vončina, a ker je občinski svet pritrdil podžupanovemu predlogu, naj se vsprejme v celoti brez debate, je odpadlo poročanje.

Odb. dr. Stare obširno poroča o računskem zaključku regulacijskega zaklada, ki se je osnoval 1. avgusta 1896, z dnem 31. julija 1898. Koncem meseca julija letos izkazuje ta zaklad gotovine 8401 gl. 94 kr. — Računski zaključek se odobri.

Ker z 31. decembrom letos poteče doba, za katero je bila gostaščina dovoljena, predlaga v ime finančnega odseka poročevalec Senekovič, da se pobira gostaščina tudi v nadaljnjih 10 letih v isti visokosti. Obvelja soglasno.

Odb. dr. Hudnik poroča o zahtevi posestnika Jaromira Hanuša na Kuhnovi cesti, naj se mu dovoli odškodnina za posipanje prostora pred njegovo hišo, ki se je pozneje porabil za Kuhnovo cesto, za prepustitev vodovodnih cevij, katere je on dal napeljati, in za del parcele med domobransko vojašnico in njegovo hišo, ki se je tudi porabil za grajenje ceste, znesek 300 gl. Ob enem zahteva lastnik druge hiše dr. Koprija za del parcele 125 gl. Poročevalec predlaga, naj se prvemu delu zahteve ne ustreže, ker je svet pred hišo J. Hanuš moral prepustiti in ker vodovodne cevi niso porabne, za ostali svet naj se pa vsakemu posestniku izplača po 125 gl.

Temu nasvetu se upira odb. dr. Stare, češ da nimata pravice zahtevati kake odškodnine. Pridružuje se mu tudi odb. Predovič. — Pri glasovanju ni dobil večine noben predlog in se torej obravnava v prihodnji seji.

Najemniku kopališča v Koleziji J. Matevžetu se na njegovo prošnjo popusti 50 gl. najemnine in bo torej za tekoče leto moral plačati le 300 najemnine. Poroč. odb. Lenče.

O prošnji uredništva »Unsere Monarchie« za podporo poroč. odb. Mally. Uredništvo je že dvakrat zaman prosilo podpore, sedaj pa je poslalo jeden zvezek tega dela in prosi, da si občina omisli nekaj proizvodov, ali pa si vsaj dopolanega obdrži. Sklene se za mestne šole nabaviti pet izvodov à 15 gl. in dovoli znesek 75 gl. v ta namen.

O zavarovanju gorljivih rečij pri mestni topničarski vojašnici poroča, potem, ko je podžupan prevzel predsedstvo, odb. Svetek. Ponudbe so vložile štiri zavarovalnice, izmed katerih pa je po izkazih najugodnejša »Slavija«, vsled česar se sklene, zavarovati vse zgorljive dele za svoto 149.300 gl. za dobo 10 let in takoj izplačati vso zavarovalnino v znesku 417 gl. 20 kr.

Odb. dr. Hudnik poroča o prošnji mestnega oficijala Iv. Kališa za nagrado za oskrbovanje in nadzorovanje mestne pehotne vojašnice ter za osiguranje te nagrade za nadaljna leta. Sklene se, za dobo od 1. oktobra 1897 do 1. oktobra 1898 izplačati določeno nagrado, drugi del prošnje pa za sedaj odkloniti.

(Konec sledi.)

Dnevne novice.

V Ljubljani, 19. oktobra.

(Nadškof dr. Missia — kardinal.) Rimska »Tribuna« poroča: Med državnim tajništvom papeževim in poslanikom avstrijskim se vrše pogajanja za imenovanje jednega avstrijskega kardinala. Za to je najbrže določen goriški nadškof Jakob Missia. — To vest objavljajo po »Tribuni« sedaj tudi avstrijski listi. Koliko je na tem resnice, nam seveda ni znano, gotovo pa je, da vrednejšemu bi rimska stolica skoro ne mogla podeliti kardinalske časti, nego je naš metropolit.

(Osebnosti.) Deželni odbor je imenoval dr. K. Zakrajška sekundarjem v deželni bolnici, ter babico Jos. Knifič učiteljico na babični šoli v bolnici.

(Gospodinska šola.) C. kr. kmetijska družba nas prosi objaviti, da je vstop k slavnostni otvoritvi kmetijske gospodinske šole, ki bo jutri 20. t. m. dopoldne ob 10. uri v Marijanišču, dovoljen vsakemu, ki se zanima za to šolo. Slavnost se prične ob 10. uri s sv. mašo, katero bo daroval presvetli gospod knezoškof v kapeli v Marijanišču.

(Slovensko gledališče.) V petek, 21. t. m. bo nastopila v vlogi Sardonjeve »Fedore« gospa

Zofija Borštnikova iz Zagreba kot gost. V nedeljo, 23. t. m. se ponovita Parmovi operni deli »Ksenija« in »Stara pesem«. Začetek ob 7. zvečer. Po predstavi v čitalnični dvorani »Narodnega doma« na čast gosp. skladatelju V. Parmi časten supé. Udeležba dovoljena je vsakomur. Kuvert 1 gl. 50 kr. Oglasila pri gospej Šešarkovi v Šelenburgovih ulicah.

(Povodenj.) Vsled dolgotrajnega, izrednega deževja narasle so vse vode. Ljubljana je že pred večerjem narasla na 60, danes pa že na 190 cm. nad normalom. — Iz Vipave se nam pa poroča, da je tam že vse pod vodo in preti prebivalcem vipavske doline velika nevarnost. — Da so v vodi prebivalci našega barja že več dnij, posebno pa Bevke, nam pač ni treba omenjati.

(Asfaltov trotoar) pokladajo te dni v Slomšekovih ulicah.

(Barake.) kar jih je še ostalo na Sv. Jakoba, Pogačarjevem in cesarja Jožefa trgu, odstraniti morajo dotične stranke do 1. novembra.

(Iz trnovskega pristana) nam poročajo, da vlada že dva večera po tem kraju prava egiptovska tema, ker so že itak jako redko nastavljene električne svetilnice odpovedale svoje delovanje in hrepene po popravu. To je jako nevarno ob času velike Ljubljane, katera teče tik ceste, za tuje vozike in tudi za pešce pa jako neprimerno, ker ne hote zaidejo v lužo, kateri bi mogli biti le ribiški škornji kos. Tudi na Opekarski cesti ni v tem oziru nič bolje, ker tam je jarek na desni in na levi ceste poln vode. Najbolj se pa pogreša razsvetljava na stranskih štrdonih. Na vsakem štrdonu je nekako na sredi jedna svetilka in še ta se včasih skuja; od te dobrotnice imajo korist prebivalci le dveh ali treh hiš. Prosimo sl. mestni magistrat, da ta nedostatek nemudoma odpravi in naroči prižigalcu luči, da večkrat pregleda njemu podrejeno progo in vsak slučaj takoj naznani na merodajnem mestu.

(Letno poročilo gospodinske šole.) Dr. Danilo Majaron je priredil za prvo letno poročilo o gospodinski šoli posebno knjižico, v kateri nam podaja v prvem sestavku nekoliko zgodovine o gospodinskem šolstvu, v drugem sestavku pojasni, kako se je ustanovila gospodinska šola, kako se vzdržuje, kako je zasnovala in vodila gospodinske večere. Sledé računi in imenik društvenih članov, podpornikov šole. — Mej tem časom je kmetijska družba osnovala svojo gospodinsko šolo v Marijanišču, a je obema zavodoma delokrog tako določen, da sta obe potrebni, dočim je prva bolj za zunanje gojenke, je ta namenjena za ljubljanska revna dekleta.

(Z Vač) Dne 13. t. m. nas je zapustil gospod kaplan Karol Jaklič in se podal kot župni upravitelj na Prežganje. Ob tej priliki mu izrekamo v teh vrsticah najtoplejšo zahvalo za nemurni trud, s katerim je deloval pri nas žal samo jedno leto.

—ko.

(Razpisuje se) mesto poštnega odpravnika pri c. kr. poštнем in brzojavnem uradu v Kokri, okraj Kranj, proti pogodbi in kavciji 200 gl., letna plača 150 gl., za oskrbovanje poštne službe, letna plača za oskrbovanje brzojavne službe 120 gl. in uradni pavšal 40 gl. Prošnje v teku treh tednov na pošto in brzojavno vodstvo v Trstu.

(Vtopljenka.) Iz Zagradca 18. okt. Včeraj popoldne proti večeru se je vtopila Frančiška Zavodnik iz Grintovca štev. 2. Rojena je bila 27. nov. 1891. Šla je z malo posodico po vodo, kjer ji je najbrž spodletelo, ter se tako vtopila. Trupla še niso našli. Voda je velika in kalna.

(Štajerski fotografi) narede deželno razstavo fotografij v Gradcu. Razstavljalci se imajo oglasiti do 31. t. m.

(Praznik vseh vernih duš) se je prvič obhajal pred ravno 900 leti. L. 998 ga je vpeljal sveti Odilon, benediktinski opat v Clugnyu za cerkve svoje opatije.

(Žrtva znanosti.) Medicinac Petrovič, sin bivšega srbskega finančnega ministra Petroviča, si je pri seciranju nekega mrliča zastrupil kri. Oče je sam prišel na Dunaj in stregel bolnemu sinu. V nedeljo je umrl in bo pokopan v Belemgradu.

(Slovenska politika.) Srbski pisatelj Jorić piše v »Srpskem Zavetu«: »Kakšni smo mi Srbi? Kolikor krajev, toliko posebnih političnih struj! Posebna politika v Novem Sadu, posebna v Zagrebu, posebna v Sarajevu in Mostaru, posebna v Zadru in Dubrovniku, posebna v Cetinju, in

sedaj se začenja še posebna politika v Skoplju in Solunu. A v Belemgradu? Tukaj smo bogati v politiki! Hvala Bogu, imamo dve liberalni, dve »bivši naprednjaški«, jedno nevtrarno in jedno socialistično stranko . . .»

(Potopljen parnik.) Parnik »Mohegan« je imel 80 mož posadke in 53 potnikov, ko je odplul iz Londona prošli četrtek. Ob 7. uri zvečer, ko so bili potniki pri večerji, se sliši glasen ropot. Potniki prestrašeni tekó na krov in vidijo, da je zadela parnik ob skalo. Voda je hitro zatekala v ladjo. Kapitan in mornarji so storili svojo dolžnost, in izmed 53 potnikov se jih je rešilo 49. 14 mornarjev je našla rešilna ladija še živih na skali. — Parnik se je potopil prej kakor v dvajsetih minutah.

(Prusko nasilje proti Slovanom.) Poljska imena, ki se končujejo v moškem spolu na -ky, se končujejo v ženskem spolu na -ka. To je čisto naravno in pravilno. Pruski pravosodni minister pa vidi v tem veliko nevarnost za pravosodje in je zapovedal, da se ne smejo več uradno ženska imena končevati na -ka, ampak kakor moška na -ky. Ta ukaz, kateri diha čisto prusko policijsko vsiljivost, je barbarski. Ali sme ukazovati uradnik, da se po njegovi volji ravna celo duh jezika in slovnica? »Dziennik Poznansky« pravi: »Ta ukaz je res nekaj unicum; na celi zemlji pač ni države, katere vlada bi ukazala, imena svojih podložnikov pisati na tak način, ki je protiven logiki in duhu jezika.«

(Najdena kript.) Ko so delali nov tlak v korarski cerkvi v Klosterneuburgu, so prišli na sled podzemski cerkvi, kripti.

(Slepar v duhovski obleki.) Na Češkem so zaprli sleparja, ki se imenuje Orkadi Waldhart. Predstavljal se je v duhovni obleki kot višji dostojanstvenik pri duhovnikih in plemenitaših.

(Budapest.) Pred 50 leti so našli v Budapešti 20.000 židov. Leta 1896 jih je bilo pa v Budapešti 102.377. Mnogo židov se pa pri ljudskem štetju izdaje za kristijane, torej je njih število še večje, najbrž okoli 150.000. V 40 letih je postalo njih število skoro osemkrat večje.

(Katoliško šolsko društvo), ki se je raztegnilo čez celo Avstrijo, ima 35.199 udov in 5000 dobrotnikov. Stotisoč gld. je dalo l. 1897 za šolske potrebe. Zlasti se trudi za vzgojo učiteljskih in podpira šolske redove. Zadnji čas narašča zanimanje za to društvo, čim bolj se v učiteljskih krogih na Avstrijskem in Češkem kaže protikatališko mišljenje.

(Nova gimnazija v Bukovini) se otvori v Seretji l. 1899/900. Učni jezik bo nemški, obvezna predmeta bodeta ruščina in rumunščina.

(Gobovci.) Med največje dobrotnike trpečega človeštva se morajo šteti oni redovniki, ki pozabijo popolnoma na se in gredo med revne gobovce streč jim, jih učiti in pripravljati na smrt, dasi dobro vedó, da prej ali slej ta strašna bolezen razdene tudi njih telo, in jih po strašnih bolečinah položi v grob, tje k njihovim gojenjem. V sredi Madagaskarja v kraju St. Laurent de Marama imajo jezuitje zavod za gobovce. Ti bolniki in redovniki se hranijo z delom svojih rok. Po poročilu patra Bardona so nasadili že 30 hektarjev z evkaliptom, z akacijami in verginijami.

(Liberalizem in ljudstvo.) Liberalci starega kova na nemškem Češkem nimajo več ljudstva za seboj. Liberalec dr. Schücker ni mogel govoriti v Mostu, liberalni župan Siegmund je hotel govoriti v Toplicah, a nacionalci so mu zagrozili in mož ni govoril. Pri kmetih so tudi poskusili, a ne gredo jim več na lim. Liberalni poslanec je pač govoril, a je smel govoriti le o čisto kmečkih, ne o političnih razmerah, in še v tem so ga nacionalci motili in mu vpili: kratko! kratko! Liberalni »Bund der Deutschen Nordwestböhmen« se ne upa več pokazati nobene javne akcije. Voden sleparski liberalizem ljudstvu več ne prija. Sedaj imajo besedo stranke z javnim programom: Na jedni strani se zbirajo ateistični Germani Wolfove omike, na drugi krščanski socialisti.

(Cerkev in država na Francoskem.) »Semaine Religieuse«, ki izhaja v Cambriju, poroča, da sedaj v Franciji redovniki vzgajajo okoli 2 milijonov mladine. Stariši spoznavajo sad novodobnih šol na grozni нравni propalosti, katero kaže mlajši naraščaj v Franciji, in zato dajejo vedno več deca v samostanske šole. Zato veliko vzgojno delo pa

ne dobé redovniki od države niti krajcarja. Cerkevni redovi oskrbujejo tudi do 60.000 sirot. A mesto da bi država podpirala njih človekoljubno delo, jih vedno bolj stiska z novimi davki. Taka je moderna država!

(Vojska in šola.) Govori se toliko o napredku omike. Žal, da je napredek barbarstva večji. V Avstriji se izdaje za vojno na leto 258 milijonov, za učne svrhe pa 25 milijonov. Še večja je primeroma ta razlika na Nemškem (735:60), v Italiji (346:16), v Španiji (140:6). Sploh se v Evropi izda desetkrat več za vojne, nego za šole.

(Cerkveno premoženje na Laškem.) Cerkvi so na Laškem uropali 987 milijonov lir s pretvezo, da bodo ta »mrtvi« denar vporabili v korist znanosti in revežem. Sedaj se pa vprašuje: Koliko teh milijonov se je pa porabilo v korist znanosti in umetnosti, koliko imajo od njih koristi reveži? Služili so le v okrepitve kapitalizma, socialno so postali škodljivi.

(Abesinske čete) so se pokazale v Egiptu. Najbrže Menelik ne gleda ravnodušno raztezanja angleške moči.

(Pijančevanje brez pijače.) V iznajdbah nevrudni Amerikanci so iznašli pijanost brez pijače. Alkohol se je doslej pil, sedaj pa prodajajo ta strup v trdnem stanju v obliki bisquitov in bonbonov. Zlasti ženske se temu uživanju udajajo. Zdravstveni uradi se napovedali boj izdelovalcem alkoholskih bonbonov in zahtevajo, naj se trgovci, ki prodajajo to zdravju škodljivo slackarijo, bojkotirajo.

(Visoke šole.) Odstopivši rektor berlinske univerze, prof. Schmoller, je pri odstopu naglašal, da bi bilo sedanjim razmeram bolj primerno, če se ne bi vsako leto menjavale akademične oblasti; ampak da bi ostale vsaj tri leta. S tem bi postale univerze bolj neodvisne od vlade.

(Japonski delavci) niso tako krotki kakor njih tovariši na Kitajskem. Zadnji čas se je zaneslo med nje socialistično gibanje. Podpirajo jih zlasti angleška strokovna društva. Sedaj namreč vzhodnoazijski kuli, ki dela za najnižjo plačo, izpodriva že v drugih deželah domače delavce, ki zahtevajo višjo plačo. Ti pa se skušajo braniti s tem, da socialistično gibanje zanašajo tudi na Kitajsko in Japonsko.

(Žena in moževa pisma.) Žena je odprla pismo, ki je bilo naslovljeno na moža. Mož, ki se ravno pravda ž njo za ločitev, jo je tožil zaradi kršenja pismene tajnosti, in bila je obsojena na 20 mark globe.

Društva.

(Tamburaškega kluba »Zvezde«) promenadni koncert v nedeljo popoldne se je dobro obnesel. Prireditelj je bila nova in je občinstvu kar najboljše ugajala. Zborovodja gosp. Dorer je s svojim klubom dokazal, da se z vztrajnostjo in pridnostjo vse doseže. Izvrstno tamburanje je vse navzoče presenetilo, čemur je bil dokaz frenetično ploskanje po vsaki točki. »Zvezda« namerava prirediti še več promenadnih koncertov ob nedeljskih popoldnevih.

(Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Medgorjah na Koroškem) priredi v nedeljo, dne 30. oktobra t. l. ob 1/5. uri zvečer pri Martincu v Habru svoj letni občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1. Pozdrav načelnika. 2. Pesem koroških Slovencev. 3. Razni govori o našem šolstvu. 4. Poročilo tajnika in blagajnika; pobiranje udnine; volitev novega odbora in razni predlogi. 5. Prosta zabava s petjem in čarovno predstavo. Za obilno udeležbo važnega shoda prosí odbor.

(Katoliško politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem) napravi v nedeljo dne 23. oktobra 1898, ob 3. uri popoldne javen shod v Logavesi nad Vrbo v gostilni pri gospodu Schleicherju. Ob ugodnem vremenu na prostem. — Dnevni red: 1. Pozdrav predsednika. 2. O političnem položaju. 3. Ali je rešitve kmetškemu stanu? 4. Kakšnih šol je koroškim Slovincem potreba? 5. Nasveti. 6. Prosta zabava in petje. — Slovenski kmetje! Pridite vsi. Vstop imajo vsi, ki se izkažejo z vabilom.

Odbor.

Narodno gospodarstvo.

Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani.

(Dalje.)

XIX. Ko je zbornični predsednik prevzel zopet predsedstvo, je zbornični tajnik poročal: 1. O slamopletarskih tečajih:

Jednako lanskemu učnemu načrtu so se tudi letos nameravani učni tečaji tako razdelili, da je učni tečaj v vsakem posameznem kraju trajal okoli 14 dnij.

Poučevalo se je:

1. V Domžalah od 15. okt. 1897 do 4. nov. 1897 63 obiskovalcev.

2. V Mengšu od 5. nov. 1897 do 19. nov. 1897 55 obiskovalcev.

3. V Trzinu od 20. nov. 1897 do 3. dec. 1897 101 obiskovalcev.

4. V Radomljah od 4. dec. 1897 do 18. dec. 1897 87 obiskovalcev.

5. V Šmarci od 19. dec. 1897 do 3. januv. 1898 51 obiskovalcev.

6. V Rovi od 4. januv. 1898 do 18. januv. 1898 42 obiskovalcev.

7. V Moravčah od 19. januv. 1898 do 3. februarja 1898 160 obiskovalcev.

8. V Cerkljah od 4. febr. 1898 do 18. februarja 1898 106 obiskovalcev.

9. V Lukovici od 19. feb. 1898 do 5. marca 1898 84 obiskovalcev.

10. V Prevojah od 6. marca 1898 do 20. marca 1898 102 obiskovalcev.

11. V Blagovici od 21. marca 1898 do 3. aprila 1898 30 obiskovalcev.

12. V Kamniku od 4. aprila 1898 do 17. aprila 1898 37 obiskovalcev.

13. V Tunjicah od 18. aprila 1898 do 30. aprila 1898 37 obiskovalcev.

14. V Dolskem od 1. maja 1898 do 15. maja 1898 — obiskovalcev.

Vseh obiskovalcev je tedaj bilo 955.

Pri zadnje imenovanem učnem tečaju (Dolsko) je bila letna doba že tako pozna, da so bili ljudje z delom na polji preobloženi in vsled tega ni bil učni tečaj obiskovan.

Občinsko predstojništvo v Dolskem je zaradi tega vložilo prošnjo, da bi se ta učni tečaj vršil v primernejšem času, morda v novembru. Želeti bi bilo, da bi se ta prošnja uslišala.

Učna tvarina lani in letos je bila tako razdeljena, da se je v lanskih tečajih pletenje poučevalo izključno le s slamo, v letošnjih pa večinoma z ličjem ali mešanimi pleteninami (ličje mešano s slamo).

Če tudi je število obiskovalcev v letošnjem letu v primeri z onim lanskega leta zaostalo, vendar se v obče lahko konstatuje, da se je zanimanje za ta predmet pri prebivalstvu prej povečalo, kakor pomanjšalo. To je zlasti pokazala živahna vnetost in marljivost za ta predmet med poukom. Z velikim začudenjem se je morala pripoznati vztrajnost, s katero so včasih obiskovalke tečaja pri veliki gnječi na svojih mestih vztrajale, dokler ni prišla zopet vrsta na nje, da se jim je delo osebno pokazalo. Ravno tako se mora tudi omeniti pazljivost in živo zanimanje, s katerim so pouku sledile, kako so n. pr. takoj po prejemu novega vzorca svoje ime z dotično tekočo številko nanj zapisale, ne da bi jih bilo treba posebej na to opozoriti.

Ko se je vsled daljšega dneva mogel pouk podaljšati, se je češče prigodilo, da se je pouk od 8. ure zjutraj do 7. ure zvečer pri jednournem odmoru opoldne vršil in le nastala tema je mogla obiskovalke pregnati, da so šle domov, ko so na ta način bile 8 do 10 ur v enem dnevu pri pouku.

Uspehi so bili pa tudi nepričakovane dobri, ker se je moglo v 14 dnij trajajočem tečaju naučiti 80, 100, v posameznih tečajih tudi 120 najrazličnejših pletilnih vzorcev. Brez pretiravanja se smé tedaj trditi, da obiskovalke tečajev danes vsako še tako težko pletenino, ki spada v vrsto »slama« ali »ličje«, lahko izgotové.

Pomen te trditve se šele tedaj umé, če se pomisli, da se po mnenju vseh tovarnarjev pletenin in veščakov sme šele v 5—6 letih računati na blago, ki je sposobno za prodajo. Ker se pa že po prvem oziroma po drugem letu izgotavlja blago, ki — kar se tiče dobrote in kakovosti — ne zaostaja za nobeno inozemsko konkurenco, tudi najboljše ne, torej lahko vsi faktorji, ki so na kakošen koli način k temu pripomogli, z vsem zadovoljstvom zrejo na pridobitve in tudi v bodočnosti pričakujejo vspešno razvijanje te industrijske stroke.

Ker se do danes ni namerjavalo pletenje dalje razširiti, kakor na obe tvarini »slamo« in »ličje«,

se sme torej s tem pouk kot končan smatrati, če se ne bode izvzela že omenjena občina Dolsko zaradi zaostalega 14dnevnega učnega tečaja.

Učitelj pletenja slame je sestavil zbirko vzorcev onih pletilnih vrst, ki so se v letošnjem in lanskem letu od obiskovalk izgotovile, le s tem razločkom, da se je letos zaradi večje razvidnosti rabilo več barv; le pri pouku se je zaradi jednostavnosti rabila enobarvna roba.

Ko bode zbirka gotova, jo bode učitelj v pregled poslal in jo, če se ne bode drugače ukrenilo, izročil tvrdki »P. Ladstätter & sinovi c. kr. dvorni založnik na Dunaju«, da se bode morda v jubilejski razstavi razstavila.

Pri pripravljanju pletilne slame oziroma v slamoreji se doslej pri prebivalstvu ni mogla vzbuditi ona vnema, kakor v pletenju in kakor bi bila i za popolni razvoj te industrije i za osvoboditev od inozemstva neobhodno potrebna. Sicer se je lansko leto v tem oziru z jako dobrim uspehom v kamniškem okraju poskušalo. Dobljena množina pletilne slame je bila pa v razmerju z dejansko potrebsčino veliko premajhna. Kakor pa zdaj vse kaže, se bode zlasti vsled zadnjega premovanja dne 15. junija 1898 v Domžalah tudi v slamoreji vse na boljše obrnilo, da se bode lahko s polnim zaupanjem za bodočnost pričakoval vsošen razvoj te industrije.

Gospodarska organizacija.

Hranilnica in posojilnica v Kranjski Gori imela je v mesecu septembru:

prejemkov gld. 3.356.70
in izdatkov » 2.741.11

toraj denarnega prometa . . . gld. 6.097.81

Hranilnih vlog se je vložilo gl. 1511.—, vzdignilo pa gld. 707.25 in je stanje koncem septembra gld. 39.548.72½.

Posojil se je dalo gld. 500.—, vrnilo pa se je gld. 873.— in je stanje gld. 38.339.02.

Naloženega denarja ima posojilnica goldinarjev 2.535.—.

Članov ima posojilnica 144.

Hranilnica in posojilnica v Polhovem Gradcu imela je v mesecu septembru:

prejemkov gld. 1.382.67
in izdatkov » 1.287.07

torej denarnega prometa . . . gld. 2.669.74

Hranilnih vlog se je v tem času vložilo gld. 949.—, vzdignilo pa gl. 1120.59, in je stanje koncem meseca gld. 29.785.41.

Posojil se je dalo gld. 126.—, vrnilo pa se je 265.— in je stanje gld. 7.858.79.

Naloženega denarja ima posojilnica goldinarjev 23.141.53.

Članov ima posojilnica 88.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 19. oktobra. Načelnštvo je sinoči v slovanski krščansko-narodni zvezi poročalo o dogovarjanju z vlado. Klub je vzel poročilo na znanje, vendar ni še prišel do definitivnih sklepov, posebno z ozirom na to, ker se razgovori z vlado še nadaljujejo.

Dunaj, 19. oktobra. Današnji posvet ministrov je veljal razgovorom o zahtevah slovanske krščansko-narodne zveze. Kakor se čuje, je ministerski svet pritrdil najnujnejšim zahtevam zveze, za druge pa, ki zahtevajo za svoje vresničenje več časa, je obljubil, da se takoj naredi pripravljalni koraki. Katere so najnujnejše zadeve in kateri bodo oni pripravljalni koraki, to pokaže bližnja prihodnost in to bo tudi odločevalo o postopanju poslancev.

Dunaj, 19. oktobra. V sinočni seji nagodbenega odseka je govoril o nagodbenih predlogih trgovinski minister baron Dipauli, ki je pojasnoval posebno one točke, ki so v ozki zvezi s trgovino in obrtom. Konečno je priporočal odseku, naj delo čim preje dovrši.

Dunaj, 19. oktobra. V nagodbenem odseku je danes celi dopoldne govoril posl. Menger zlasti proti Kaizlu in Bilinskemu. Popoldne še nadaljuje svoj govor.

Dunaj, 19. oktobra. Poljski vladni list „Preglad“ obsoja nastop slovenskih zastopnikov na Reki ter pravi, da tako separatistično nastopanje kaže, kako nevzdržljive so razmere v desnici. Sporočati smem, da so te besede le osebno mnenjeu rednikov „Preglad-a“, ki imajo svoje zveze izključno le z židovsko-liberalnimi listi.

Dunaj, 19. oktobra. Jubilejna razstava je bila včeraj zaključena brez posebnih slovesnostij. Cesarju so odposlali udanostno brzojavko v Gödölö.

Praga, 19. oktobra. Znanemu bogoslov-nemu profesorju dr. Rohling-u, ki je spisal knjigo: „Der Talmudjude“, je vlada letos prepovedala imeti predavanja. Meseca maja je imenovani profesor izdal brošuro: „Der Zukunftsstaat“, katero je obsodila rimska stolica. Po dogovoru z rimsko kurijo je vlada dr. Rohlingu prepovedala predavanja za letos.

Zagreb, 19. oktobra. Po noči je bil tukaj velikanski naliiv, spremljan od bliska, treska in toče.

Budimpešta, 19. oktobra. V zadnji seji poslanske zbornice so oddali poslanci več izjav glede nagodbenih predlog. Posl. Molnar je v ime svoje stranke izjavil, da zahteva pravično in zakonito nagodbo za vsako ceno, zastopnik naciionalne stranke pa je zagotavljal vlado, da se prej ne bodo spuščali v nobeno razpravo o nagodbenih predlogah, dokler ne bo pojasnena cela zadeva in ne samo jeden del nagodbenih predlog.

Carigrad, 19. oktobra. Včeraj je dospela ladija „Hohenzollern“ z nemško cesarsko dvojico skozi Dardanele v Carigrad. — Vsprejem je bil zelo prisrčen. Kras sultanove palače in Carigrada sploh presega daleko oni pri prvem obisku l. 1889.

Carigrad, 19. oktobra. Nemška cesarska dvojica je obiskala včeraj nemško šolo. Zvečer je sultan priredil obed v Yildiz-kiosku, katerega so se udeležili tudi turški dostojanstveniki. Sultan je odlikoval vse spremstvo nemškega cesarja. Prebivalstvo Carigrada prireja nemškemu cesarju burne ovacije.

Genua, 19. oktobra. „Secolo“ piše, da je francoska policija dobila iz Buenos Aires poročilo, da sta se odpravila dva italijanska anarhista v Argentiniijo, da umorita novo izvoljenega predsednika. Zaradi tega se sedaj vsi potniki na ladjah strogo nadzorujejo.

Rim, 19. oktobra. Francoska vlada je oficijelno naznanila svojo udeležbo na mejnarodni konferenci proti anarhistom.

Rim, 19. oktobra. Včeraj se je pričela obravnava radi dvoboja mej Cavalottijem in posl. Macolo.

Tuji.

16. oktobra.

Pri **Matiču**: Edstädter, Ornstein, Stein, Bernauer, Fuchs, Schmidt z Dunaja. — Schweighofer iz Brna. — Kosovic iz Prage. — Reitler iz Krnova. — Miserowsky iz Gradca.

17. oktobra.

Pri **Stonu**: Klinsenberger, Schmeidler, Skalla, Friedman, Sucharipa z Dunaja. — Golob iz Koprivnice. — Seitter iz Stuttgart-a. — Molnar iz Pečuha. — Hönigmann iz Varšove. — Engelsberger iz Tržica. — Rieger iz Bolzana. — Nowotny, Bellak iz Brna. — Koppmann iz Gradca. — Hille iz Podmokijev. — Rehar z Vranskega.

Pri **Matiču**: Zaack, Illek, Latzko, Jellinek, Pirringer, Fürst z Dunaja. — Vonek, Reckenzaun iz Gradca. — Bayer iz Brežic. — Sauer iz Velike Kaniže. — Pfenghansel iz Trsta. — Hauegger iz Šumberga. — Devc od Sv. Jurija. — Koch iz Gratwein-a. — Spiess iz Slov. Bistrice. — Wenedikt iz Beljaka. — Steiner iz Celja.

Pri **Lloydu**: Repar iz Česnje. — Findler iz Bregence. — Satej iz Klosterneuburg-a. — Weiss iz Novega Mesta. — Lubej od Šmihela.

Pri **Juznem kolodvoru**: Windisch iz Gradca. — Buliczek z Dunaja. — Ailek iz Skaručine. — Lakather in Gangl iz Zabnice.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m.

g	Čas opa- zovanja	Stanje barometra v mm	Tempera- tura po Celziju	Vetrovi	Noba	Padačina v 24. urah
18	9 zvečer	724.5	13.1	sr. zah.	dež	
19	7. zjutraj	724.0	12.0	sl. sevzh.	nevihta	17.6
	2. popol.	722.7	12.4	sl. vzh.	dež	
Srednja včerajšnja temperatura 13.7°, za 3.6° nad normalom. Po noči bliskanje.						

Tržne cene v Ljubljani

dné 19. oktobra.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, m. st.	9.40	Špeh povojen, kgr.	79
Reč.	7.50	Surovo maslo.	90
Ječmen.	6.60	Jajce, jedno.	3
Oves.	6.40	Mleko, liter.	8
Ajda.	10.—	Goveje meso, kgr.	64
Proso.	7.—	Telečje	66
Koruza.	6.30	Svinjsko	70
Krompir.	2.90	Koštrunovo	36
Leča.	10.50	Piščanec	40
Grah.	13.—	Golob	18
Fišol.	9.—	Seno, m. stot.	1.90
Maslo, kgr.	84	Slama,	1.50
Mast.	72	Drva trda, 4 kub. m.	7
Špeh svež.	68	„ mehka, 4 „	5

Zahvala.

738 1—1

Vsem ljubim sorodnikom, dragim prijateljem in znancem izrekamo za mnoge dokaze odkritosrčnega sočutja ob prezgodnji smrti našega soproga, oziroma očeta, tasta in starega očeta, gospoda

Tomaža Pavšlar-ja

kakor tudi za krasne vence in ljubeznivo spremstvo k večnemu počitku, presrečno, najtoplejšo zahvalo. Sosebno se zahvaljujemo prečast. duhovščini, gospodom odposlancem slavne kupčijske in trgovske zbornice ter kranjske hranilnice, gospodom c. kr. profesorjem, gospodom c. kr. uradnikom, prespoštovanim gospodom meščanom in častitim članom slav. požarne brambor za častni spreved.

V Kranji, dné 18. oktobra 1898.

Žalujoči ostali.

Sprejme se takoj krepak deček poštene družine kot 739 2—1

učenec

ali pa že izurjen mlad

komi

v prodajalnico kolonijalnega blaga. — Kdor želi v službo vstopiti, naj se obrne do gosp. **Ivana Defranceschi**, trgovca v Šturijah pri Ajdovščini.

Drva,

že razžagana in razcepljena,

pošilja v katerikoli množini po želji na dom

G. Tönnies

v Ljubljani.

736 3—1

Valentin Accetto,

zidarski mojster

v Ljubljani, Trnovski pristan 14,

se priporoča slav. občinstvu, prečast. duhovščini, gg. podjetnikom in društvom za vsa ter raznotera

zidarska dela.

Prodaja tudi iz lastne opekarne 588 15

opeko vseh vrst.

IVAN KREGAR

izdelovatelj cerkvenega
orodja in posode

v Ljubljani, Poljanska cesta 8,
poleg Alojzijevejšča

priporoča se prečast. duhovščini, cerkvenim
predstojništvom in dobrotnikom v najna-
tančnejše izdelovanje

*monštranc, ciborijev, ke-
lihov, tabernakljev,
svečnikov, lestencev,
križev ita* 764 50

iz najboljšje kovine po poljubnem slogu
in po nizki ceni.

Ljudska posojilnica

v Ljubljani, Gradišče hiš. šte. 1.

Soglasni sklep načelstva z dné 13. t. m.

Odslej se menice eskomptujejo po 5%.

ne da bi se zahteval kak upraven prispevek, toraj

popolnoma brez stroškov.

Blagajna je odprta vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan. — Do 10. ure dopoldan vložene menice se isti dan ob 12. uri izplačajo, odnosno vrnejo. — Pozneje vložene menice izplačajo, odnosno vrnejo se drugi dan ob 10. dopoldan. — V nujnih slučajih dopuščajo se izjeme.

730 3-2

Josip Leuc

trgovec v Ljubljani, pred mesarskim mostom
kupa je

lepa, debela, obrana jabolka, suhe gobe, hrastov želod, bukov žir (bukuce), smrekove storže, češminjevo zrnje, rumeni englander in ribniški krompir.

Plačuje najboljšo. 732 3-3

Vsako sredo in soboto

sveže pristne 711 3-3

dunajsko - novomeške klobasice

(Wienerneustädter).

Po zimi vsaki drugi dan sveže.

Kahm & Murnik.

Stanarinske knjižice

za stranke
z uradno potrjenimi
določbami hišnega
reda v slovenskem in
nemškem jeziku, z
razporedbo za vpla-
čevanje stanarine, vo-
dovodne in mestne
doklade, dobé se ko-
mad po 15 kr., 10
komadov vkup 1 gld. v
Katol. Tiskarni
v Ljubljani.

Koverta s firmo
vizitnice in
trgovske račune

priporoča

Katol. tiskarna
v Ljubljani.

Prva največja kranjska tvrdka.

Od 1. novembra nadalje:
Dunajska cesta št. 6,
poleg lekarne Piccoli.

Ilustrovane cenike pošiljam na
zahtevanje brezplačno.

Fran Primožič,

jermerar in sedlar

Sv. Petra cesta 34

Ljubljana,

priporoča se slavnemu
občinstvu in prečastiti
duhovščini v vsakoršno

izdelovanje

jermerarskih in sedlarskih proizvodov,

katera okusno, trpežno in ceno izvršuje.

Ravno tam je velika zaloga različnih konjskih oprem za vožnjo
in ježo itd. — Izdelovanje jermerov za stroje, mlina in zvonove.

Poprave se dobro in po ceni izvršujejo.

471 50-29

Zunanja naročila se vestno in točno izpolnjujejo.

Dunajska borza.

Dné 19. oktobra.

Skupni državni dolg v notah	101 gld. 15 kr.
Skupni državni dolg v srebru	100 » 90 »
Avstrijska zlata renta 4%	120 » 05 »
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	101 » 30 »
Ogerska zlata renta 4%	119 » 90 »
Ogerska krona renta 4%, 200 »	97 » 95 »
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	904 » — »
Kreditne delnice, 160 gld.	352 » 05 »
London vista	120 » 35 »
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 » 90 »
20 mark	11 » 77 »
20 frankov (napoleonor)	9 » 53 1/2 »
Italijanski bankovci	43 » 85 »
C. kr. cekini	5 » 67 »

Dné 18. oktobra.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	165 gld. — kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	158 » 25 »
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	195 » 50 »
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 » 40 »
Tisine srečke 4%, 100 gld.	138 » 50 »
Dunavske vravnave srečke 5%	131 » — »
Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	108 » — »
Posojilo goriškega mesta	112 » — »
4% kranjsko deželno posojilo	98 » 50 »
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	98 » 20 »
Priporitne obveznice državne železnice	— » — »
» » južne železnice 3%	179 » 35 »
» » južne železnice 5%	126 » 70 »
» » dolenskih železnice 4%	99 » 50 »

Kreditne srečke, 100 gld.	199 gld. 40 kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	170 » — »
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	19 » 40 »
Rudolfove srečke, 10 gld.	25 » — »
Salmove srečke, 40 gld.	82 » — »
St. Genois srečke, 40 gld.	80 » 20 »
Waldsteinove srečke, 20 gld.	60 » — »
Ljubljanske srečke	22 » 50 »
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	153 » 50 »
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3440 » — »
Akcije tržaškega Lloyda, 500 gld.	413 » — »
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	71 » 50 »
Splošna avstrijska stavbna družba	107 » 50 »
Montanska družba avstr. plan.	177 » 50 »
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	170 » — »
Papirnih rubljev 100	127 » 37 »

S 1. oktobrom se prične novo celoletno naročevanje!

„MERCUR“

XXXVII. letnik.

Avtentično oznanilo žrebanja tu in inozemskih loterij-
skih efektov, izkaz vseh izžrebanih državnih
in zasebnih obilicij.

Brezplačno darilo

„Finanzielles Jahrbuch“, ki obsega
zaznamek vseh izžrebanih srečk.
Naročuje se s poštnimi nakaznicami pri vseh c. in kr. poštini uradih
in pri administraciji „Mercur“, Dunaj, I., Wollzeile 10.

2 gl. 60 kr.

celoletna naročnina.